

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ПРАЗНИК

Брой 6 • год. XCII • 23 март 2012 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

Красимир
Премянов,

**КАКВО НИ
ОБЕДИНЯВА
ДНЕС?**

На стр. 3

СЛЕДИ НА БЪЛГАРСКОТО ПРИСЪСТВИЕ В ОДРИН И ЛОЗЕНГРАД

Председателят на СТДБ Красимир Премянов и членът на ЦР на СТДБ Милен Люцканов се срещнаха с валията и кмета на Къркларели

Паметни плочи в две училища, построени от някогашните българи, в Одрин, днес Едерне, да напомнят за прадедите ни, живели по тези места. За това се договориха председателят на Съюза на тракийските дружества Красимир Премянов и Милен Люцканов с валията на област Къркларели Мустафа Яман и с кмета на някогашния Лозенград Кават Чаглаян. Срещата се състоя на 12 март и съвпадна с посещението при двамата управници и на нашия генерален консул в Едерне Любомир Попов. Двете сгради и в момента приютяват ученици - те са в добро състояние, но по нищо не личи, че в тях

някога е къртяла българска реч и че са вдигнати със събрани от местните българи средства. Другата идея на двамата представители на съюза бе свързана с откриването на мемориал, който да припомня подвига и имената на българските войни по време на обсадата на Одринската крепост през 1913 г. Като най-подходящо място са се спрели на т. нар. български гробища. В момента и на тях няма нито един знак, който да напомня както за безпримерния героизъм на нашите войни, така и за вековното българско присъствие по тези земи. В някогашния Лозенград, чието име на турски означава „40 църкви“, не е останал днес нито един православен храм. Споделени бяха и намеренията на съюза да възстанови поне един от тях, така както вече беше направено с църквите

■ Кр. Премянов, М. Люцканов и генералният ни консул в Одрин Л. Попов с валията на Лозенград

„Св. Георги“ и „Св. Св. Константин и Елена“ в Одрин. Иденте на тракийските дружества бяха посрещнати с разбиране от турските управници. Няма да пречим и дори ще съдействаме, обещаха и двамата, като направиха уговорката, че все пак тези проблеми трябва да се решат от министерството на културата в Анкара. Много любезно те предложиха и помощ, щом получим официалното разрешение. Когато успеем да изпълним намеренията си, ще може да се разработи и специален туристически

маршрут до тези места, коментира Красимир Премянов. И в момента много от потомците на някогашните бежанци от Тракия посещават родните места на своите деди, но не откриват какъвто и да било знак за българите, живели тук.

От своя страна Красимир Премянов се ангажира да съдейства за включването на Къркларели в Регионалната асоциация на общини Тракия, която обединява представителите на български, гръцки и турски градове.

26 март - Ден на Тракия

УВАЖАЕМИ ТРАКИЙЦИ,

Още от 1914 година признателните ни деди и бащи обявяват и честват 26 март като Ден на Тракия. От 2006 г. той е официално признат и от Министерския съвет на Р България. Така че 26 март вече и в общонационален смисъл е български празник – най-светлата и паметна дата от историята на нашия съюз и един от най-славните и героични страници от българската история. Неговата значимост се мери с дати като 3 март и 6 септември.

На този ден всички ние ще почетем паметта на героите от Одринската епопея с поклонение пред светите места за нас, с църковни служби, с концерти и събития.

И именно 26 март е повод да изразя своето и на Централното ръководство на СТДБ уважение и благодарност към всички вас за неугасващия ви патриотизъм, за беззаветната ви преданост към тракийската кауза, за волята ви да пренесем във времето паметта за героите на Тракия, за да я предадем на деца и внуци.

Уверен съм, че и в бъдеще ще останем достойни за делото

на предците си и ще продължим да изпълняваме с чест и отговорност своята мисия.

Честит празник!

Председател на Съюза на тракийските дружества в България

Искаме уважение към нашата история, държава и народ

ДЕКЛАРАЦИЯ

на Съюза на тракийските дружества в България

Тази година се навършват 100 години от началото на Балканската война. Неуспехът на Илинденско-Преображенското въстание от 1903 година и на други въоръжени опити подтиква България към война като единствено възможно средство за решаване на териториалните и националните проблеми.

България, Сърбия, Гърция и Черна гора обединяват силите си в Балкански съюз за прогонване на османския поробител и успяват да го разгромят. Макар и за кратко стремленията на България за възстановяване на нейната цялост и връщането на Македония и Тракия като органична част от държавата са осъществени - без претенции от другите държави. За тези идеали загиват десетки хиляди български войници, офицери и цивилни.

В резултат на Междусъюзническата и Първата световна война България несправедливо губи големи части от своите територии, окупирани от Турция, Гърция, Сърбия и Румъния. От родните им земи с огън и меч, с много жертви са прокудени десетки хиляди български семейства, унищожава се българският родов корен в Тракия и Македония.

Втората световна война окончателно отнема исторически принадлежащи на България територии. Отговорност за националните катастрофи носят действащите тогава правителства.

В тежки условия българският народ запазва своята толерантност към останалите народи, приема десетки хиляди прокудени арменци от Турция, не допуска екстрадирането на български-те евреи в Германия и спасява техния живот. Българският народ винаги се е отнасял с разбиране към хората от различен етнос и религия. Грижил се е за повишаването на тяхното образователно-културно развитие. Никога не е посягал на етническата и религиозната принадлежност на българските граждани дори през 80-те години по време на смяната на имената.

Най-пострадалите през миналото столетие българи - прогонени от родните им места в Източна и Западна Тракия възприемат девиза „Не забравяйте, но не отмъщавайте“ и подават ръка за мир и добросъседство.

България няма териториални претенции към своите съседи. Ние живеем по заветите на Васил Левски - уважаваме и спазваме правата на всички етнически и религиозни общности, градим ново гражданско общество, което вече живее по европейски правила и закони, отнасяме се с уважение към нашите съседи, отчитаме техните интереси, помагаме им в процесите на интеграция към европейските ценности и Европейския съюз.

Продължава на стр. 7

Вдигаме културен център в Истанбул

България ще има свой културен център в Истанбул, реши правителството на своето заседание от 13 март. На него кабинетът одобри проект за междуправителствен меморандум между България и Турция, който предвижда двете страни да си разменят подобни центрове. Турският ще е в София, а нашият – в Истанбул. Документът бе подписан на 20 март в Анкара, където се проведе съвместно заседание на двете правителства. Културните центрове ще имат статут на държавни културни институти по смисъла на законодателството на всяка една от страните. Имуществото им, както и финансовото им осигуряване ще се уредят чрез допълнителна спогодба.

На заседанието правителството одобри и петгодишна програма за сътрудничество

при опазването на недвижимото културно наследство. Тя включва конкретни дейности по откриването, описването и възстановяването на различни културни и исторически обекти, които представляват взаимен интерес. Българската страна планира експедиции в района на Одрин, Къркларели, Визе и Текирдаг, фотограметричното заснемане на сградата на Българската екзархия в Истанбул, на църквата в с. Коюн Баба, на бившата българска мъжка гимназия в Одрин, както и изготвянето на проекти за реставрация на българския метох при църквата „Св. Стефан“ и на сградата на екзархията. Освен това ще се погрижи за отводняване на двора на църквата „Св. вмч Георги“ и за благоустрояване на българските гробища в Одрин.

Тракийци, да ударим камбаните

Ставаш бежанец и без вяра в Отечеството

НИКОЛА ИНДЖОВ

Народът полека-лека забрави кога за първи път бият камбаните на катедралния храм „Александър Невски“. Денят 26 март 1913 година е останал извън съзнанието на няколко поколения българи. Дори църквата вече не отслужва панихиди в памет на загиналите за една велика национална идея войници, офицери и доброволци от Македоно-одринското опълчение. Войната за присъединяването на Тракия е наречена от историята Балканска, но тя е всъщност Отечественна – и може би си остава единствената отечествена наша война, защото се води за възвръщането към България на български земи и български народ. Народ и земи, бих казал аз, тъй като стотици хиляди тракийци в края на краищата се приобщават към родината, прокудени с огън и меч от родните си места между Цариград и Солун.

Тогава катедралният храм „Александър Невски“ е на завършване и камбаните му бият за първи път в отглас на разгърнатата света новина, че уж непревземаемата турска крепост Одрин е превзета от българската армия. „Одрин падна!“ е викът

на епохата. В една посока звънят на седемте софийски катедрални камбани отива към осоговските и огражденските манастири, към Кръстова гора, към светата Рилска обител. И най-скромното клепало подхваща и пренася празничния екот през старовремски царски светилища и болярски постници. Над скита на свети Иван Рилски прелита този празничен звън, а оттам – над стотици православни крепости на Светия дух в Тракия и Македония.

Чуват го българокръвните, българогласните и българоглавите хора

в Охрид и Струга, в Прилеп и Струмица, в Кавала и Драма, в Ксанти и Мароня, в Смолян и Гюмюрджина, в Златоград и Дедеагач, в Кърджали и Димотика, в Ивайловград и Фере... Чуват го още край Порто Лагос в рибарската църква „Свети Никола“. И понататък минава небесната мартенска благовест – към едрокаменната базилика на свети Димитър в Солун, към двата православни храма в самия Одрин. Навярно достига Зографския манастир в Атон и егейските архипелази, където няма български огнища, но има български кости...

■ Мария Зъбова бие камбаните на „Ал. Невски“.

В другата посока, подет от храмовете и манастирите на софийския Йерусалим, тържественият звън отива към царски и патриаршески манастири и храмове по Искъра, по Янтра, към Мадара, Плиска и Преслав, към Бесарбовския скален манастир и към скалния Аладжа манастир край Варна, а през делтата на Дунава – към необозримите простори на славянското православие!

Споменът за този камбанен екот е спомен за родината, останала извън граничните предели на държавата, но съхранена в психологическите предели на стотици хиляди тракийски българи бежанци. 26 март е обявен за Ден

на Тракия, но е обявен от потомците на бежанците, а не от държавата. Неколкото кратки искания до съответните инстанции тази дата да бъде вписана в календара като национален празник остават без отглас.

Нима мълчанието на властите не засяга Отечественото? Не заради това мълчание ли българските камбани бият повече на умряло?

Не изживяваме ли повече дни на национален траур отколкото дни на национална гордост

В страната на стотици хиляди бежанци от Тракия, Македония, Добруджа, Ба-

нат, Западните покрайнини причините за бежанството не са само следствие на войни. Бежанец може да станеш и когато загубиш надежда и вяра в Отечеството. Например ако сменят Кирило-Методиевата азбука с латиница. Ако преградят пътя към образованието с недостъпни такси. Ако зачертаят от историческото наследство имената на великите борци за социална справедливост. Ако те изоставят без защита на уличния произвол, на повседневната и повсеместната престъпност. Ако в края на краищата ти натрапват непрекъснато хора от чужбина за управлението на държавата – като известния космополитен цар в днеш-

ната република...

Тогава нека ние на 26 март 2012 година да ударим камбаните на България! Тракийци, където и да се намирате, разлюлейте камбаните за прослава на военния подвиг и народната победа! Да проехтят градски и селски църкви по цялата ни земя! Клисари, свещеници, владци и митрополити – ударете църковните камбани! Учители, поветелете училището българско да се вслуша в тези камбани!

Камбаните на Отечественото да отекнат на този ден, всяка камбана да се полюшва празнично – и всяко сърце да потрепне във всебългарския Ден на Тракия!

ПРОФ. ИВАН ФИЛЧЕВ

Датата 26 март (13 по ст. ст.) 1913 г. символизира две съдбовни събития: на бойната слава на българската войска и на националната памет на тракийските българи за свобода и присъединяване към отечеството. След падането на Одрин на същата дата по същество завършва Балканската война и се ускоряват преговорите за мир в Лондон между Отоманската империя и балканските съюзници. Така на 17/30 май е подписан договор за мир, чл. 2 на който гласи: „Н. В. императорът на отоманите отстъпва на Т. величества съюзените владетели всички територии на своята империя върху европейския континент. На запад от линията Енос от Егейско море до Мидия до Черно море, с изключение на Албания.“ В договора се изказва увереност, че ще настъпят вечен мир и приятелство както между сегашните владетели, така и между техните наследници.

Това е най-голямото, бленувано обединение на българските земи, защото освен Източна и Беломорска Тракия и голяма част от Македония България запазва Южна Добруджа и Западните покрайнини. Общата те-

Ден на бойната слава и националната памет

■ Ярослав Вешин - „На нож“

ритория на страната достига 180 хил. кв. км. И понеже договорът е подписан не само от Турция, България, Сърбия, Гърция и Черна гора, но и от шестте велики сили в Европа, той не подлежи на ратификация, т.е. е окончателен.

Ликуват не само тракийските българи, ликува целият български народ. За съжаление общонародната радост продължава само един месец. Поради престъпното безумие на Фердинанд на 16 юни 1913 г. започва Междусъюзническата война, която завършва с поражение за България и загубване на голямата част от нейните придобивки.

В същото време Турция се възползва от българската трагедия, нарушава самоволно Лондонския договор и несреещайки никаква съпротива, реокупира цяла Източна Тракия. При това

тя изгонва по най-жесток начин българското население – повече от 250 хиляди души, и заграбва всичките му имоти. Нещастните източнотракийци, лишени от всякакви средства за препитание, намират подслон в свободна България. Остават техните несбъднати надежди с пътеводната звезда 26 март.

И действително, по инициатива на тракийския функционер Димитър Попниколов от с. Карахадър, Лозенградско, се предприемат мерки за изграждане на бежанска организация на източнотракийци. Учредителното събрание се провежда на 14 май 1914 г. в София, а дружеството получава названието „Одринска Тракия“. Приет е и устав, в който основната задача на дружеството се свързва с духовното единство и националната солидарност между българите от Източна Тракия и тези от свободното отечество. Решено е дружеството да

издава свой вестник, мемоари, публикации, да организира беседи, увеселителни чествания на забележителни дати. Освен това се предвижда да се създават клонове на дружеството в различните селища. В устава се утвърждава: „Дружественият празник е 13/26 март – Денят на превземането на Одринската крепост от българската войска.“

За председател на дружеството е избран видният деец от Лозенград Димитър Груев, завършил българската мъжка гимназия „Д-р Петър Берон“. До края на годината са изградени клонове на „Одринска Тракия“ в Пловдив, Стара Загора, Бургас, Айтос, Созопол, Варна, Карнобат, Софлу, Гюмюрджина и др., общо към 25. Още от първите години тракийските бежанци чувстват жизнена необходимост на 26 март да се пренасят духом към своите насилствено изоставени родни огнища и не само да си спомнят, но и да продължат откошелните традиции, да заявят високо за своите права и страдания. Разгърнем ли пожелателите страници на вестник „Тракия“ от двадесетте години, ще прочетем възторжени дописки за тържествата в малки и големи селища, съпроводени с църковни молебени, митинги, веселия и вечеринки.

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ,

председател на Съюза на тракийските дружества в България

Г-н Премянов, колко от българите ще отбележат 26 март не само като национален празник, но и като ден, свързан със семейната им история, с родовите корени?

-Тракийци в цялата страна ще почетат Деня на Тракия с тържества и богата културна програма. Денят на Тракия е официално признат от българската държава през 2006 г., но началото на празнуването му е поставено година след знаменателната Одринска епопея на 26 март 1913 г., при която Турция капитулира, а българските земи са освободени от турско владичество и присъединени към България.

Датата 26 март в българския културно-исторически календар е ден за помен и преклонение пред подвига на българските войни, загинали край Одрин. Но това е ден и на памет и почит към тракийските бежанци, намерили подслон в пределите на България, запазили своята родова памет и съхранили една от най-древните култури в Европа.

Като официален празник 26 март е сравнително нов, а превръщането на честването му в национална традиция изисква време. Затова знаково ще бъде почитането му от близо 260-те тракийски дружества в страната. Надявам се, че ще успеем да приобщим към празника

Идеята за Тракия днес е жива благодарение на тракийските българи

повечето българи, живеещи на територията на Тракия и потомците на бежанците, които наброяват около милион и двеста хиляди. Но не очаквам всички активно да се включат на 26 март, защото за съжаление и при най-големите национални празници липсва онзи ентузиазъм, с който те трябва да се отбелязват.

-Може ли да се каже, че все повече тракийски дружества, съществували някога, сега се възстановяват?

-За нас това е важен процес, но той не върви много бързо и не може да се очаква подобно нещо. По-важната задача според мен е да се укрепят действащите структури на СТДБ, дружествата да разширяват своята членска маса и да оптимизират дейността си. Така постепенно ще засилват влиянието на организацията и

мястото ѝ в дневния ред на страната, за да не останат обърнати единствено към историческото минало.

-Ако оставим за малко историята, един от най-важните въпроси, които вълнуват тракийци днес, е безспорно желанието за

закрепата е възникнала и следва развитието на България от освобождението от турско робство до ден днешен. Но нерешените въпроси, наследени от миналото, са се запазили. В същото време тракийските дружества са част от новата история на

съдействат и патриотични мероприятия, организирани от СТДБ.

-Какви са конкретните задачи, които предстоят в най-близко време на организацията?

Какво ни обединява днес?

Да привлечем интереса на Европа към нашата кауза

България, тракийци участват активно в Илинденско-Преображенското въстание, в Балканската война, правейки опит чрез саможертва и героизъм да поправят несправедливостите, завещани от историята. В този смисъл организацията ни има сериозна биография и за разлика от други не е възникнала конюнктурно. Въпреки тежките исторически изпитания тракийци са запазили своята културна автентичност, почитат традициите, съхраняват и предават на потомците си една от най-древните култури.

-И все пак тракийските дружества са нещо повече от читалища, те не могат да бъдат единствено фолклорни състави и надпоявания?

-Поддържането на културните традиции е само част от дейността ни. Съюзът на тракийските дружества в България развива и активна патриотична дейност, свързана с изграждането на паметници (33 бр.) на българския национален герой Капитан Петко Войвода, строителство на църкви и параклиси, посветени на бележити духовни дейци, които в голямата си част носят името на Света Петка - тракийската светица. Наша стратегическа задача е да показваме най-вече на младите хора как трябва да се честват националните герои. Това е задача от първостепенна важност днес, когато България е член на Европейския съюз, в който трябва да запазим своята идентичност, а за това ще

поставена в подходящия контекст, тя със сигурност ще бъде приета добре и ще предизвика интереса на евродепутатите. Това от своя страна може да подпомогне нашите усилия за подходящо разрешаване на въпроса за компенсирането на бежанците от Източна Тракия.

Цитираните инициативи ще минат под мотото на отбелязването на 100-годишнината от Балканската война и от разорението на тракийските българи.

-Тези дни вие се завърнахте от посещение в Турция. Какви са резултатите от вашата визита там?

-В Турция представихме нашата инициатива за православна църква и за мемориал на загиналите в обсадата на Одрин. Турската страна прие идеята за православния храм и организирането на туристически маршрути до него. Освен това имаме амбицията да осигурим икономическо присъствие на общините, които сега по линията на трансграничното сътрудничество си партнират с турски фирми. Вече са проведени разговори с някои бизнесмени, предстоят разговори и с кметовете, за да направим едно постоянно действащо представителство в Лозенград. Предвиждаме поставянето на паметни плочи, с които да напомним, че тези земи са били повече български независимо от смесения характер на населението там по-рано. И да припомним нашата духовна самобитност чрез православния храм.

-Правителството вече

създаде Национален комитет за отбелязване 100-годишнината от Балканската война. Възможно ли е идеите и инициативите на съюза да се превърнат в част от плана на този комитет?

-Ще се опитаме това да стане. Правя подобни предложения пред ръководството на комитета, информирам и премиера за тези наши идеи. Смятам, че е напълно логично и заслужено не само защото войната се е водила за освобождението именно на Тракия, не само защото в нея е участвало Македонско-одринското опълчение, а защото голяма част от идеята за Тракия, която е била и

Да засилим влиянието на организацията в дневния ред на страната

целта на войната, съществувала и е жива днес благодарение на тракийските българи. Дори формално в някои организационни комитети да не са включени наши представители, календарът ни за отбелязването на годишнината е достатъчно богат. Предвиждаме провеждането на национални конференции, на ритуали за почитане паметта на загиналите и т.н. Смятам, че годишнината е добра тема и повод за сътрудничество и с общините, и с правителството.

Да приобщим към празника повече българи

Сага за Балканската война

Свещеник Иван Дочев описва военните действия в своя ДНЕВНИК

Оригинален дневник за Балканската война, писан на самия фронт от военния свещеник Иван Дочев, издаде тези дни издателство „Изток-Запад“. Той е на изключително жив и четлив език и е поднесен на читателя в неговия оригинален вид, без издателска намеса. Авторът е пряк участник във войната, а хроникерите от него са отбелязвани всеки ден без изключение. Абсолютно автентични са описанията на села в Източна Тракия, които съдържат данни за броя на къщите, особеностите на обичаите и носиите, поведението на населението при навлизането на българските войски. Предлагаме ви откъс от дневника.

Немаше хлеб на фурни, ни месо, ни нищо. Военно положение. Само войници и войници. Нищо друго. Едни идат със свирки, други – с музика, трети – с китки, и пр. Една веселост се забележаваше по лицата им. Всеки отправя юмрук към тиранина. Цели вагони пристигаха дено и ноще, пълни с войници. Едни от тях беха разквартирувани в казармите, други в частни къщи. Шумен такава навалица не е виждал от 1885 година, когато са станали маневри в тоя град. Улиците пълни. Дюкани затворени. На една страна в улиците огън гори и храна се готви за войници; на друго място пълни каруци с войнишки дрехи; на трето място цели кола с патрони и гранати слизат от склада Илчов баир. Така се събираха и подготвяха всички болници и дивизионният лазарет. Всеки ден пристигаха лекари, фелдшери, свещеници и войници. Всеки питаше къде е назначен и бърза да заемеместото си.

Ние, свещениците, бехме най-редовни

Явихме се още на 18 и се приготвихме за поход. Едни от нас си купиха чанти за през рамо и си носеха в тях светото причастие, лъжица, канче, гребенче, сапунче и пр. Некои от нас започнаха да ядат заедно с войниците. Същото правех и аз. За спестяване на време – да не си ходя на обед в дома и се връщам обратно в болницата за явяване, аз не си ходех в дома, а се нахранвах в болницата ведно с всички фелдшери и свещеници. Това, от една страна, ни развеселяваше, от друга – ни наскърбяваше. В някои моменти некой пусне шега некаква си и ние прихваме от смех; в други – от мисълта, че се отделя от семействата си за неопределено време и че не се знае дали ще бъдем щастливи да се върнем живи и здрави отново да зърнем милите си деца и съпруги или пък навеки се отделяме от тях, ни ставаше мъчно и страшно се терзаехме. Аз всека вечер се връщах при децата си в къщи, пренощувах, утешавах семейството си и сутрин отново се явях в болницата. Но дните бързо текат. Освен гдето аз се грижех какво да зема или не със себе си за похода грижех се какво да оставя и в къщи, за да им осигурия съществуването или по-добре – храна и облекло до връщането ми.

Забравих да кажа, че още на 17-и вечерта се окупира всичко

■ Снимка от онова време е запечатала образите на двама четници и един войник.

реквизирано: брашно, дърва, фурни и пр. Хлеб немаше по фурни още на 18-и. Ние бехме принудени да искаме взем

от съседите за децата. Аз носех войнишки хлеб от болницата и с него прекарахме до 23-ти. Децата първо го ядеха с охота,

а втория ден го не искаха, Антон го плюеше на земята. Той не знаеше, че е военно положение, че и баща му ще замине,

че може

да яде черния хлеб, докато порасне

докато стане самостоятелен. През това време, преди да тръгна, виждах и мили сцени, които считам за нужно да отбележа. Това бе в събота, към 10 часа преди обед. Връщам се от мелницата към дома си. Пред мене върви запасен облечен войник с раница на гърба, с пушка на рамо и в левата си ръка носи малкото си детенце. То е кърмаче. Майката върви назорки. Бащата върви войнишки, пушката лепа задницата му, а детенцето му с малките си ръчички чопли на пагона копчето. То не знае горкото какво става. То е глупаво и невинно. То не знае, че баща му тръгва и ще се отдели от него или за време, или вечно. То не знае, че некой куршум ще пронизва баща му или некая граната ще му счупи черепа или ръката, или крака и завинаги ще остане сираче, без да запомни баща. Горкото! Каква ли ще бъде неговата съдба? Уви! Войната е грозота. Тя е човешки съзнателен бич, който унищожава човека. Нема ли за нея лек? Нема ли да се премахне? Докога човечеството ще се изстреблява? Кога пушките ще станат на сърпове, а топове на рала, както казва пророк Исая? Това е проблема на бъдещето. Човечеството има задача, която трябва да я реши. То трябва да се отдале на мирно и благоденствено житие.

Първите цветни снимки в света са правени и у нас

Фотографии показват как изглеждат българските земи след войната

препоръка на френския военен аташе в България спрели в Мелник, който току-що бил

върнат на България след Балканската война. Според Хаджимишев това са уникални

снимки на средновековния град, който няколко дни след това е опожарен в хода на военните операции. Това са и едни от първите цветни фотографии изобщо в света. Подборката е направена от Хаджимишев в Булон край Париж, където се помещават архивите на фондация „Албер Кан“.

Процесът на цветната фотография е патентован от братята Люмиер във Франция през 1907 година и в 1912-1913 г. се появяват първите стабилни цветни изображения. Известният наш фотограф коментира, че това съвпада с филантропската дейност на финансиста Албер Кан, който проявява подчертано любопитство не само към географията, но и към икономиката на посетените земи. Той организира експедиции общо в около петде-

сет различни държави, като една от най-отдалечените е Япония.

Домът на Албер Кан се превръща в огромно средище на интелектуалците, на големите улове на епохата, на хората пацифисти, които се опитват да предотвратят военните конфликти, като разказват за посетените страни и хора. За жалост това не се случва. Между 1913 и 1918 г. фотографите Стефан Пасе и Леон Бюзи правят 66 аутохрома в България. Финансовата криза от 30-те години обаче не позволява на Албер Кан да продължи филантропските си начинания. Той е разорен

и неговите колекции са пренесени в различни библиотеки, а една част е ограбена от нацистите.

Три портрета предстои да бъдат включени в изложбата „Архивите на планетата“. Те са на Граф Игнатиев и неговата съпруга, на генерал Савов, един от героите в първата фаза на Балканската война при превземането на Одрин, и на Кръстьо Раковски – българин, който по време на Първата световна война стига до Русия. Близък на Ленин, веднага след революцията той става първият министър-председател на Украйна.

■ Ето как са видели Мелник двамата французи.

■ Снимката пази ярките цветове на носиите.

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „ЛАЗАР МАДЖАРОВ“ - СЛИВЕН

Никнат и нови ядра

Последната тракийска организация в региона бе учредена през януари 2012 г. в село Червенаково, Твърдишка община. Членовете на инициативния комитет, които станаха причина за свиканото учредително събрание, бяха 43-ма. Самото събрание се превърна в събитие за селището, приютило преди години тракийски бежанци от Одринска Тракия. Водени от желанието да съхранят историята, да запазят своите национални традиции и да си помагат, техните потомци създадоха своята родолюбива организация. Нови дружества вече има и в селата Чинтулово, Старо село, Жельо войвода и в квартал „Речица“. В момента се работи с потомците на тракийци от Нова Загора, село Младово и от други населени места, където са съществували дружества и има интерес те да бъдат възстановени.

Пръст от земята на предците

Членовете на тракийското дружество „Георги Кондолов“ в сливенското Старо село се събраха в навечерието на коледните и новогодишните празници, за да направят равностметка на извършеното от тях през годината. Едно от най-вълнуващите събития през 2011 г. за потомците на тракийските българи от Източна Тракия, откъдето са дошли основателите, и които не забравят нито за миг изоставените домове и родни места, бе посещението през юни 2011 г. в Аврен (сега Акьорен, околия Силиврия, вилает Истанбул, Турция). Оттам те донесоха пръст от родния край и го разпръснаха над гробовете на своите предци в Старо село. В Турция те се срещнаха с кмета на Аврен, който ги покани да пренощуват в селото. По време на пътуването тракийци от Старо село посетиха Одрин, запознаха се с неговите забележителности и най-вече с крепостта, при шурма на която са участвали и техните деди. Посетиха и българската църква „Св. Георги“ в града, за чието обновяване помагаша със средства.

Кметският наместник Анна Друмева, една от инициаторките за създаването на тракийското дружество в селото, припомни този вълнуващ емоционален миг от посещението на староселци в Аврен.

Председателят на дружество „Георги Кондолов“ Иван Маринов говори и за другите посещения на тракийци от Старо село - на родното място на Капитан Петко Войвода в Доган Хисар, в Александруполис и други.

Храм в памет на дедите

Родолюбивите потомци възстановяват някогашните организации

МИХАИЛ МИХАЙЛОВ

Тракийците от Сливен изпълниха завета, останал от основателите на дружеството в града - да построят храм-паметник в памет на загиналите за единението на майка България тракийци християни. Параклисът „Свети княз Борис I Покръстител“ вече е готов и отворен за посетители.

Тази година 19 януари се превърна в празник за всички православни християни в Сливен, за целия град и най-вече за потомците на тракийските българи, защото тържествено бе осветен храм-параклисът „Св. Цар Борис I Покръстител“. Той е изграден изцяло по инициатива на тракийското дружество и с дарения, събрани от тракийци, родолюбиви граждани, фирми, обществени организации не само от Сливен и региона, а и от други места, както и с подкрепата на областната управа и Сливенската община. Заради своята осъществена идея дружество „Лазар Маджаров“ бе удостоено и със златния медал „Капитан Петко Войвода“ на Съюза на тракийските дружества в България.

Всъщност потомците на тракийци, преселили се в Сливен от Одринска и

■ Храмът е една осъществена мечта за сливналии.

Беломорска Тракия, са се обединили в свое дружество още през 30-те години на миналия век. Организацията привлича в редиците си съмишленици от региона, работи за съхраняването на традициите, бита и културата, обединява ги около каузата „Тракия без граници“, като винаги следва девиза „Не забравяй, но не отмъщавай!“

Сегашното ръководство на тракийско дружество „Лазар Маджаров“ е избрано в края на 2010 г. и още на първото заседание на своя управителен съвет с председател Кирил Киряков си поставя три твърде важни и амбициозни цели: да възстанови и укрепи организационно дружеството, да възстанови съществувалите по-рано или да създаде нови тракийски дружества в Сливенския регион; да завърши параклиса „Свети княз Борис I Покръстител“ в града и да разреши въпроса с клубната база.

На 30 ноември 2011 г. официално и тържествено базата също беше открита. Сградата се намира на бул. „Братя Миладинови“ 18 и е предоставена с решение на Общинския съвет. Сега

■ В повечето дружества има и първокласни фолклорни ансамбли.

вече тракийци имат свой клуб, където да провеждат родолюбивата дейност на своята организация. Днес дружеството има повече от 150 членове, които редовно си плащат членския внос и така финансират различните му инициативи.

Членовете на „Лазар Маджаров“ всяка година отбелязват по най-достоеен и почителен начин 26 март - Деня на Тракия. Те вземат участие и в националните прояви, организирани от Съюза на тракийските дружества в България, като 98 години от разорението на тракийските българи, националното поклонение събор „Ден на

тракийската памет“, организирано със съдействието на община Маджарово и Регионалния съвет на тракийските дружества в Хасково, и др.

По инициатива на Стоян Матушев, дългогодишен член на тракийската организация, който е членувал и в двете дружества, се проведе среща разговор с ръководството на дружество „Димитър Маджаров“ в Кърджали с председател инж. Яни Янев и управителния съвет и членовете на дружество „Лазар Маджаров“ в Сливен с председател инж. Кирил Киряков. Двете организации се споразумяха да си сътрудничат за каузата на Тракия.

В Сливен гостува също фотоизложбата „Споделена Тракия“. На 30 април 2011 г. в подножието на Сините камъни край Сливен се състоя за втора поредна година срещата на потомци на бежанци от Одринска, Беломорска Тракия и Мала Азия под наслова „Завръщане към корените“. Над сто бяха участниците, пристигнали за събитието от различни краища на страната.

Регионалното тракийско дружество в Сливен работи успешно с военно-патриотичните организации в града, с ВМРО-НИЕ, както и с други обществени организации, които развиват родолюбива дейност.

■ Сливенските дружества тържествено честват Деня на Тракия.

■ Кметът на Сливен инж. Кольо Милев връчва знака на общината на инж. Кирил Киряков

Белград вече чака пред портите на ЕС

В най-добрия случай Сърбия ще влезе в Евросъюза към 2020 г.

Почти 13 години след като НАТО бомбардира Белград в отговор на етническо прочистване в Косово лидерите на ЕС дадоха на Сърбия статут на кандидат за членство в съюза. Решението бе взето след постигането на споразумение между Сърбия и Косово и след като в последния момент Румъния оттегли възраженията си. Страната е далеч от самото членство, тъй като тепърва предстоят години на преговори, но решението я връща официално в международната общност след 20-годиш-

ната изолация, последвала разпадането на Югославия.

Преди държавните и правителствените ръководители от ЕС, които заседават в Брюксел, да стигнат до съгласие по въпроса, румънският президент Траян Бъсеску реши да не се противопоставя на даването на такъв статут на Белград, с което бе

отстранена последната пречка

пред този важен етап от процеса на присъединяване

на Сърбия. Румъния бе изразила тревоги във връзка със зачитането на правата на влашкото малцинство в Сърбия и получи гаранции по въпроса.

След като е обявена за кандидатка за членство, Сърбия, която преди повече от две години изрази желание да се присъедини към Европейския съюз, трябва да започне преговори за членство. В най-добрия случай Белград може да се надява на приемане в ЕС в края на десетилетието.

Всички страни от ЕС сега

смятат, че Сърбия е изпълнила критериите за получаване на статут на кандидатка, включително затопляне на отношенията с Косово, което ще бъде представлявано на регионалните форуми на Балканите.

Сръбският президент Борис Тадич приветства признаването на Сърбия от Брюксел за официална кандидатка за членство в Европейския съюз и каза, че

това решение й отваря вратата към прогрес

и икономическо процъфтяване.

„Гражданите на Сърбия понесоха най-тежкия товар на реформите, с които нашата страна се превърна в демократично общество, зачитащо правата на човека и на малцинствата и утвърждаващо европейските ценности“, заяви Тадич в декларация.

Държавите, които съставляваха бившата Югославия, постепенно се интегрират в ЕС, отбелязва „Файненшъл таймс“ и припомня, че Словения се присъедини първа през 2004 г., много страни в региона са в етап на преговори, а Хърватия си осигури членство и официално ще се присъедини през юли 2013 г.

Изглеждаше, че миналата година дойде ред и на Сърбия, след като тя арестува обвинените във военни престъпления и укриващи се от години Горан Хаджич

и Ратко Младич. Надеждите на Сърбия обаче се провалиха през декември след повишаване на напрежението с Косово, нейна бивша област, която също иска да се присъедини към ЕС. Между двете страни обаче бе постигнато споразумение за регионално представяне на Косово, според което бившата област получава по-голяма възможност за участие в международни форуми.

„Ню Йорк таймс“ пише, че получаването от Сърбия на статут на кандидат за членство в ЕС е значителен напредък за страната, която някога бе низвергната заради ролята си във войните на Балканите през 90-те години на миналия век. Сърбия бе смятана за отговорна за по-голямата част от конфликтите на Балканите и НАТО я бомбардира през 1999 г., за да предотврати жестоки репресии срещу етническите албанци в Косово.

Според вестника ЕС е изпитвал затруднения през последните години да побере нови 12 членки, които прие през 2004 и 2007 г. Повечето са бивши комунистически страни от Източна Европа. Но въпреки слабия обществен ентусиазъм за евентуално следващо разширяване европейските политики оставиха отворена вратата за балканските страни с надеждата, че привлекателността на членството в ЕС може да помогне за стабилизирание на района.

Маказа чака изборите

Правителствени източници в Гърция твърдят, че отсечката от българската граница до Комотини е готова, но фирмата изпълнител - италианският консорциум „Ионис“, чака да им преведат договорените пари за работата досега. Според кърджалийския вестник „Нов живот“ изплащането се забавя и затова италианците не довършват дребните работи по отсечката. От своя страна пък правителството забавя дълга си към фирмата и чака предсрочните парламентарни избори, които ще се проведат на 29 април или на 5 май. Точната дата все още не е оповестена. Първоначално те бяха предвидени за февруари, а след това бяха отложени за април. Последно се появи датата 5 май. Според правителствени източници датата не е оповестена официално, защото правителството чака първо да види какво ще стане с кредитните споразумения с Евросъюза и сделката по гръцкия дълг.

Зам.-префектът на Източна Македония и Тракия Арис Ирфан Узун коментира, че загрупаният през миналия месец от свлачище участък между първия и втория тунел вече е почистен. Чака се почвата да изсъхне, за да се вдигне нова двуметрова подпорна стена на мястото на старата.

Причините за свлачището са интензивните валежи и снеготопенето. И ние тук, от другата страна на границата, очакваме пътят да се отвори час по-рано, защото това означава глътка въздух за икономиката ни. Хората ще пътуват, ще пазаруват, най-малкото ще пийнат по кафе, добави Узун. Според него гръцката отсечка на пътя ще бъде пусната в действие през месец май след изборите.

По 25-километровата отсечка от българската граница до Комотини гърците прокопаха 5 тунела, единият от които е с дължина 518 метра. Отсечката от наша страна беше довършена още преди 5 години.

„Тюрксел“ купува БТК

До две седмици собствеността се сменя

Най-големият турски мобилен оператор „Тюрксел“ подаде оферта за 93.99% от акциите на българския телекомуникационен оператор „Вивакон“, който е собственик на БТК. Само турската оферта за БТК е за над 900 млн. евро срещу 94% от компанията. Освен че цената е най-високата, само тя е изцяло кеш. Другите две пред-ложения са комбинации между пари в брой и дисконтиране на задължения. „Тюрксел“ на практика се явява освободител на БТК от гигантските борчове на компанията.

Първоначално новината беше съобщена в изявление за Истанбулската фондова борса. Изпълнителният директор на турската компания Сюрия Джилив заяви миналия месец пред Ройтерс, че се обсъжда възможността за придобиването на „Вивакон“. Така „Тюрксел“ се превърна в единственият стратегиче-

ски инвеститор за БТК.

Турският оператор е водещ на пазара на мобилни телекомуникации в нашата южна съседка, където през 2011 г. има 34.1 милиона абонати (54% пазарен дял).

51% от компанията се държат от „Тюрксел холдинг“, 0.05% от „Чукурова холдинг“ и 13.07% са собственост на финландския телекомуникационен гигант „Сонера“. „Тюрксел“ заедно с шведско-финландската „Телиа Сонера“ работи в Азербайджан, Грузия, Казахстан и Молдова. „Тюрксел“ е първата турска компания, която се листва на Нюйоркската фондова борса от 2000 г.

Турците дават висока цена, срещу която обаче искат отписване на задълженията на българската компания, които са на обща стойност от 1.65 млрд. евро към повече от 20 финансови институции.

Заради сайт срещу наши имигранти

Европарламентът осъди мълчанието на Холандия

Европейският парламент осъди строго и определи като „жалка инициатива“ ксенофобския сайт на холандската крайнодясна Партия на свободата. Партията го пусна на 8 февруари, като призова холандците да сигнализират за нередности, които понасяли всекидневен от страна на гражданите от Източна и Централна Европа.

Евродепутатите са смутени от мълчанието на премиера Марк Рюте и го призоваха публично да се разграничи и осъди създаването на сайта.

Те настояват още властите в Холандия да разследват дали сайтът не подстрекава към омраза и дискриминация. В резолюция, приета от ЕП, се посочва, че той е насочен срещу основните права и подкопава европейските ценности, като се отбелязва, че инициативата е адресирана конкретно срещу

граждани на Полша, Румъния и България.

Според евродепутатите съществува сериозна опасност от разкриването на подобни сайтове и в други страни от ЕС.

Премиерът Марк Рюте обаче отказа да се извини, а различни представители на правителството му обявиха, че той е партийна, а не национална инициатива. Холандското правителство, което се нуждае от подкрепата на Партията на свободата, за да задържи парламентарното си мнозинство, заяви неколкратно, че няма да осъди инициативата на Герт Вилдерс, тъй като става въпрос за „сайт на партия“, а не за правителствен сайт.

България също настоя официално за извинение от страна на Рюте, но той не се съобрази с искането на българското външно министерство.

Наши деликатеси чакат ЗАЩИТА ОТ БРЮКСЕЛ

Панагюрска лулканката, роле „Трапезица“ и врат „Тракия“ чакат място в Европейския регистър на защитените географски указания. Ако го получат, само определени наши фирми ще имат право да ги произвеждат и съответно продават в ЕС. Процедурата обаче трае към 2 г., предупреждава Елка Божилова, експерт в земеделското министерство. Ако друга страна има претенции към продукта, работата ще се проточи до 3 г., смята тя. До момента единствено горноориховският суджук е получил подобна защита от съюза. Него

Кипър с претенции към родния суджук

имат право да го произвеждат само три фирми от Горна Оряховица. Най-неочаквано претенции към суджука предявил Кипър, понеже там правели локум, чието име звучало подобно на суджук. Нашите експерти обаче доказали, че между месния деликатес и сладкиша има съществена разлика и суджукът ни бил записан в регистъра, където се мъдрят вече над 1000 подобни защитени продукта. Както може да се очаква, с най-много имена са Испания, Италия и Франция.

Има два вида защита, пояснява Елка Божилова. Едната е за определено географско място, а другата е за традиционни храни със специфичен характер, които се произвеждат поне от 25 г. Първата забранява на друг производител да предлага „гоорориховски“, но може да кръсти суджука си, както иска. По другата е защитено самото име на продукта. Например, по нея можем да спорим с гърците за бялото саламурено сирене, а те с турците за баклавата или халвата.

Самото кандидатстване е без-

платно, но производителите ще имат разходи, докато стъкмят досието на своя продукт. Получат ли защитата обаче, вече ще са длъжни стриктно да спазват рецептите и качеството на използваните суровини, освен това ще поемат разходите по доказване на качеството.

Друг път избрах за защита на родния таратор. Той заедно с баницата и шопската салата може да станат част от световното културно наследство и да бъдат под закрилата на ЮНЕСКО. Наскоро френският министър на културата Митеран Фредерик, като го попитали кое му е любимото ястие, отговорил - „българският таратор“.

От Националната асоциация на млекопреработвателите обаче препоръчаха да се защити пред Брюксел българското бяло саламурено сирене. От Асоциацията на месопреработвателите пък посъветваха вместо пред ЮНЕСКО да се защитят пред Брюксел пастърмата и други традиционни храни, произвеждани само у нас.

МАРТЕНСКИ ПРАЗНИК 3 В 1

ДИМИТРИНА СМОЛЕВА

Три празника едновременно отбелязаха на 5 март тракийци и родопчани от София. Те се събраха в Тракийския дом да отпразнуват три забележителни дати - 1, 3 и 8 март. Дамите бяха посрещнати с червен карамфил и мартеничка. Залата красеше голямо платно с прекрасни мартеници, сътворени от сръчните ръце на Каля Кирчева.

Председателят на тракийско дружество „Тракия“ Николай Димитров, член на ЦР на СТДБ, приветства присъстващите на тази традиционна пролетна среща. В своето слово той говори за характерните особености на българските народни първомартенски традиции, обичаи и предания, датиращи от древността и запазени до наши дни.

По случай 134-тата годишнина от освобождението на България от османско иго Димитрина Смолева направи кратък обзор на живота и дейността на граф Н. П. Игнатиев - творец на санстефанска България в истинските ѝ етнически граници, подготвил и подписал мирния договор на 3 март 1878 г., който полага началото на Третата българска държава.

На 29 януари 2012 г. се навършиха 180 г. от рож-

дението на този, завинаги останал „български граф“, радетел за свободата и независимостта на родината ни. Димитрина Смолева прочете текста на народна песен, посветена на историческата Цариградска посланическа конференция в 1876-1877 г. и на нейния организатор - граф Игнатиев.

Във връзка с Международния ден на жената 8 март с есето „Цвете за мама“ Мария Йорданова, секретар на клуб „Родопи“, запозна присъстващите с традициите и честването на този празник у нас и в други страни по света. Празненството продължи с разнообразна литературно-музикална програма. Известната народна певица Калинка Згурова, член на ВК на СТДБ, изпълни три странджански песни в прослава на хайдутите - закрилници на народа по време на робството.

■ Известният певец от Пирин Стоян Борисов представи песни за македонските войводи.

ДЕКЛАРАЦИЯ на Съюза на тракийските дружества.....от стр. 1

Именно поради това като държава, членка на Европейския съюз, ние сме в правото си да изискваме от съседните нам страни реципрочно уважение към българската история, държава и народ и недопускане на посегателства върху правата и интересите на българите, живеещи на тяхна територия.

Главна роля при решаването на този въпрос имат Народното събрание, президентът и Министерският съвет на Република България. Съюзът на тракийските дружества в България разчита изключително много те да провеждат политика на защита на българските национални интереси и осо-

бено по отношение на нашите съседи.

Пробен камък за действителната способност на тези държави да спазват стандартите на европейската общност са следните стъпки:

- Турция да обезщети българите от Тракия и Мала Азия за заграбените от тях имоти. Има резолюция на Европейския парламент, призоваваща за това.

- Македония да преустанови посегателствата срещу българската история и да се отнася с необходимото уважение към българите, живеещи на нейна територия, както и към българската държава.

- Сърбия да определи приемлив

статут на българите, живеещи в Западните покрайнини.

- Гърция да преустанови политиката, насочена към създаване на изкуствена „помашка“ нация.

Нека всички балкански държави да живеят според европейските измерения на добросъседство, разбирателство и взаимноизгодно сътрудничество.

Това е единственият възможен път!

Декларацията е отворена и всички, които искат, могат да се присъединят към нея.

Върховният комитет на СТДБ се събра на 17 март

■ Заседанието се проведе под ръководството на председателя Кр. Премянов и неговите заместници М. Вълв и Я. Янев.

Върховният комитет на Съюза на тракийските дружества в България се събра на заседание на 17 март в столицата. За него в централата на съюза пристигнаха голяма част от председатели на дружествата от страната. С консенсус беше приет отчетът за дейността на съюза през миналата година, както и финансовият отчет за същия период. Пак с пълно съгласие беше приет бюджетът и план-програмата за дейността на СТДБ през настоящата година. Тя предвижда обявяването

на общонародна инициатива за възстановяване на православния храм в Лозенград, организиране на тематична експозиция „Тракия“ в Европейския парламент, започване на работата над енциклопедия „Тракия“ и др.

Беше приета и декларация на Върховния комитет, в която се настоява страната ни да поддържа отношения със съседните балкански страни, които зачитат и уважават историята, културата и идентичността ни. Текстът е публикуван на стр.1.

АБОНАМЕНТЪТ ПРОДЪЛЖАВА

Вестник „Тракия“ е гласът на тракийските българи. Вие може да помогнете този глас да се чува по-ясно. Абонаментът за 3 месеца е само 2.40 лв., а за половин година - 4.80 лв. Всеки може да си го позволи. Абонаментът става в дружествата, в редакцията или в най-близкия пощенски клон.

Нашата поща

Група тракийци от дружество „Одрин“ - Бузовград прочетохме и обсъдихме книгата на Петра Мечева „Памет за Тракия“. Това е една невероятна творба, в която са комбинирани разказваческо майсторство и умело излагане на исторически факти,

разкази на очевидци и страдалци от родната ни Тракия. В книгата са описани тежката участ на предците ни, нечуваният героизъм на техните защитници - воеводите, както и делата, които вършат в тяхна памет потомците им. Благодарим на г-жа Мечева за изключителната книга.

София Атанасова, председател на дружеството в Бузовград

Честито!

Централното ръководство на СТДБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно рождениците на съюза през април:

Елена Алекова Христова - София	03. 04. 1963 г.
Петър Атанасов Янков - Перник	06. 04. 1962 г.
Васил Александров Михайлов - София	06. 04. 1938 г.
Кирил Илиев Киряков - Сливен	17. 04. 1953 г.

In memoriam

През март почина на 87-годишна възраст Петко Вълчев Стамболиев от Кърджали. Семейството му е от тракийски бежанци от Сачанлъ, Беломорска Тракия. Баща му Вълчо Стамболиев бе един от основателите на тракийското дружество в Кърджали. Петко също беше верен на тракийската кауза.

Почивай в мир.

ТРАКИЯ - Орган на Съюза на тракийските дружества в България - София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А

Печат: ИПК „Родина“

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Централното ръководство

Консултанти: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ и проф. Иван ФИЛЧЕВ

Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА, отговорен секретар: Васил ЖЕЧЕВ

e-mail: vesttrakia@dbv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) - 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Бойка БОРАДЖИЕВА (Пловдив) - 032/67 35 18; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/66 58 22; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STSABGSF

Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ - София 1000

РОЙТЕРС

Преди десетилетия семейството на Андонис Сейтанидис, избягало от Мала Азия, се установява в северногръцкия град Комотини в търсене на по-добър живот.

Днес той кара своите внуци да напуснат града - мястото, което някога му е дало надежда, сега е опустошено, със затворени фабрики, липса на работни места и надигащ се гняв.

„Това е най-лошата криза, която си спомням най-малко за последните 50 години - казва 84-годишният мъж. - Аз имам петима внуци и трима от тях са безработни. Казвам им да напуснат страната - да отидат в Германия или в Австралия. Там хората ще им помогнат. Не разбирам какво чакат. Края?“

Ситуацията в Комотини изглежда удари дъното, когато преди седмици безработен мъж нахлу във фабрика, от която бил уволнен, и стреля по бившия си шеф и друг работник, като ги рани. Ужасът от случилото се скоро се превърна в съчувствие в град, където един на четири жители е безработен. „След първоначалния шок много хора започнаха да съчувстват на този мъж - казва местният кмет Георгиос Петридис. - Опасявам се, че не можем да паднем по-надолу, отколкото сме в момента.“

С голямо на брой мюсюлманско малцинство и икономически проблеми, започнали няколко години преди дълговата криза да стане явна в останалата част на Гърция,

Комотини има сложна история

която го отличава от другите засегнати градове. Но западането на града също така илюстрира мъчителния срив от бърз разцвет към разруха, който може да се види в голяма част от Гърция през последното десетилетие, като предлага отрезвителна картина на това как би могла да изглежда страната след още няколко години без растеж.

Гърция, която беше принудена от своите европейски партньори, включително Германия, да ореже разходи и заплати като условие за отпускане на заеми, които да предотвратят банкрута ѝ, е в пета година на рецесия. Цената на кризата, която плащат хората, лесно може да се види в градове като Комотини. „Това, което разпалва у нас разочарование и отчаяние, е чувството за национално унижение - казва Петридис. - Независимо дали е правилно или погрешно, хората чувстват, че Гърция става протекторат на Германия.“

Шумните преди улици все по-често опустяват

Процфтяващият до скоро град сега преживява трудни времена

КОМОТИНИ

един умиращ град

Тук всеки четвърти е безработен

В покрайнините на града някогашната процфтяваща индустриална зона, привлякла хиляди работници в района, сега изглежда като пуста. В пика си около 100 фабрики произвеждат сладкарски изделия, маратонки „Адидас“, желязо и бира. Днес само седем или осем фабрики се развиват

добре, докато други 10 се борят да оцелеят в кризата, казва Петридис. Ръждясали тръби, счупени

прозорци и празни сгради, оградени от бурени... всичко, което е останало. „Тук е като индустриално гробище - казва Петридис. - За тези от нас, които си спомнят района във времето на възхода, това е много тъжно.“

Безработицата в града е три процента над средната за страната - 24 на сто. Близко до границата с Турция, Комотини изглежда като много други градове в континентална Гърция - широки пътища, блокове с апартаменти за неговите 60 000 жители, магазини за сувлаки и обширен централен площад с кафенета. Историческият му център със стара джамия и магазини с надписи на турски език разкрива интригуващо минало и свидетелства за състава на населението, включващо много хора от бившия Съветски съюз и Мала Азия, както и мюсюлмани с турски или български произход.

Разположен между морето - България на север и Турция на изток, - регионът има своя дял в борбите много преди дълговата криза да пристигне на прага му. При нацистката окупация по време на Втората световна вой-

на стотици евреи са изпратени в концентрационни лагери. След войната градът, главно свързан с обработването на земя, води битки с години.

Нов университет през 70-те години довежда в района студенти, но добрите времена на практика започват през 80-те, когато индустриалната зона е изградена и потичат средства от фондовете на Европейския съюз. Гръцки компании се стичат тук, строят фабрики, за да се възползват от субсидиите. През 90-те години Комотини процфтява. Близко 18 хиляди работници от цяла Гърция се трудят в неговите предприятия.

Следва потребителски бум

появява се огромен шопинг център и германските коли стават популярни, докато парите текат.

„Всяка година, когато се връща, виждах промяната. Тя беше много бърза и видима - сградите, усмивките на лицата, новите коли“, казва Петридис, който е следвал на друго място. Индустриалният бум приключва така внезапно, както е започнал, кога-

то субсидиите и фондовете секват след 2000 година. Когато Гърция затъва в тежката дългова криза през 2009 г., бурните дни на разцвет на Комотини отдавна са си отишли. Оттогава нещата стават само все по-зле, казват жителите.

„През последните две години има рязък спад. Преди три години фабриките бяха два пъти повече, а сега вече няма такива - казва Петридис. - Кризата удари всички.“ От 2009 г. общинският бюджет на града е орязан с около 40 процента, казва Петридис. Но градът в същото време трябва да увеличи разходите, тъй като се опитва да предлага работа на половин работен ден за безработни младежи и храна за бездомните.

Георгиос Николаидис, председател на местния бизнес съюз, който притежава фабрика за производство на тор, казва, че е работил с 10 банки преди няколко години, но сега работи само с три, тъй като

банковото кредитиране за компании като неговите е секнало

по време на кризата. „Някога бяхме окупирани от Германия, но сега сме в икономическа война“, казва той.

Теодора Струби, 22-годишна студентка по политически науки, си търси почасова работа от месеци без успех. Казва, че явно нейното бъдеще вече не е в Комотини. „Не мога просто да седя тук и да чакам нещо да се случи - казва тя. - Ако не мога да се справям вече, мисля да замина за чужбина.“

В 1 часа през нощта в събота сутрин собственикът на магазин за цветя Ибрахим Хюсеин пали мотоциклета си. Резкият спад в бизнеса го е принудил да се хване на втора работа - като разносвач през нощта. „Хората купуваха някога цветя за рождени дни или за именни дни. Сега само се обаждат, за да изкажат своите пожелания - казва 44-годишният мъж. - Когато хората купуват обикновен венец за погребение, казват, че ще ти платят утре - допълва той. - Но дните и седмиците си вървят и те не плащат. Умрелите сигурно се обръщат в гроба си.“

Дори туризмът не дава надежда на хората тук